

Hannah Arendt Instituut buigt zich over diversiteit, stedelijkheid en burgerschap

VUB en UAntwerpen lanceren nieuw instituut met steun van stad Mechelen en minister Somers

Op woensdag 27 mei lanceren de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en de Universiteit Antwerpen (UAntwerpen) het Hannah Arendt Instituut voor diversiteit, stedelijkheid en burgerschap. Het instituut is een initiatief van de twee universiteiten en krijgt de steun van de stad Mechelen en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen Bart Somers.

In december lanceerden de VUB en de UAntwerpen samen al het *kennisplatform Diversiteit, Stedelijkheid en Burgerschap*, een uniek samenwerkingsverband tussen de twee universiteiten. Naast het wetenschappelijk kennisplatform komt er nu een vormingscentrum dat zich richt op de vertaalslag van de academische inzichten naar professionele doelgroepen en het brede publiek. De twee pijlers vormen samen het *Hannah Arendt Instituut voor diversiteit, stedelijkheid en burgerschap*.

Het nieuwe Hannah Arendt Instituut zal zich buigen over **maatschappelijke uitdagingen** zoals migratie, diversiteit en sociaaleconomische en politieke achterstelling, zoals die het sterkst tot uiting komen in een stedelijke context, en de brede maatschappelijke impact van globalisering, ecologische ontwrichting, digitalisering en de druk op mensenrechten en democratische waarden. In die context wil het centrum een fundamentele bijdrage leveren aan het maatschappelijk debat en het samenleven in de stad. Christophe Busch zal de dagdagelijkse leiding van het instituut op zich nemen. Als **thuisbasis** krijgt het instituut een zijvleugel van het **Mechelse stadhuis**, met daarin ook ruimte voor opleidingen.

Wie was Hannah Arendt?

De Duits-joodse politiek filosofe Hannah Arendt (1906-1975) was een van de belangrijkste politieke denkers van de twintigste eeuw. Ze duidde op het belang van **verbondenheid, gesprek en pluraliteit** voor een democratie. Haar toenmalige studies over de aard van macht, de publieke sfeer en het politieke, de directe democratie, vrijheid, burgerlijke ongehoorzaamheid, geweld, autoriteit en totalitarisme bevatten nog steeds bijzonder relevante lessen voor de uitdagingen van vandaag.

Meer informatie:

Presentatie over missie en werking van het Hannah Arendt Instituut: www.hannah-arendt.institute/pers

foto's => <https://we.tl/t-ecnSIZ6PuL> (fotograaf: Tomas Jansen)

Contact:

Christophe Busch (directeur HAI): Christophe.busch@hannah-arendt.institute of 0498 24 68 88

Caroline Pauwels via Sicco Wittermans (woordvoerder): Sicco.Wittermans@vub.be of 0473 96 41 37

Herman Van Goethem via Peter De Meyer (woordvoerder): peter.demeyer@uantwerpen.be of 0476 20 07 54

Bart Somers via Arthur Orlians (woordvoerder): arthur.orlians@vlaanderen.be of 0476/26.67.42

Alexander Vandersmissen via Tom Lamberts: tom.lamberts@mechelen.be of 0474 96 96 21

Pieter Ballon (directeur IMEC-SMIT-VUB): Pieter.Ballon@vub.be of 0473 53 85 27

Stijn Oosterlynck (chair USI-UAntwerpen): Stijn.Oosterlynck@uantwerpen.be of 0473 91 59 19

Quotes bij de lancering van het Hannah Arendt Instituut

- **Caroline Pauwels** – rector Vrije Universiteit Brussel

“Hannah Arendt probeerde, vanuit een heel persoonlijke levensloop, de complexiteit van de 20ste eeuw te begrijpen. Geconfronteerd met de meerlagige problemen en uitdagingen van de 21ste eeuw, winnen haar inzichten nog aan belang. Migratie en statenloosheid, geweld en revolutie, intercultureel samenleven, democratie en totalitarisme, politiek handelen, polarisering: stuk voor stuk hoogst actuele thema's waarover Arendt nadacht en schreef.

“Mens wordt men in pluraliteit”, stelde ze. Politiek handelen veronderstelt die pluraliteit. En veronderstelt eveneens een amor mundi: een liefde voor de planeet en voor alles wat daarop aan diversiteit en pluraliteit aanwezig is.

Arendt is een onafhankelijk denker, naar het door haar gevolgde principe van selbstdenken van de achttiende eeuwse filosoof Lessing: men moet voor zichzelf durven denken, wars van vooroordelen, ideologieën en dogma's.

Vanuit die vrijheid de 21ste eeuw denken en uitdenken, vanuit theorie en onderzoek handvaten aanreiken voor de praktijk, door valorisatie van wetenschappelijke kennis en door middel van een levenslang leren-traject: dat is de ambitie van dit Hannah Arendt Instituut voor diversiteit, stedelijkheid en burgerschap. De tijd en de plaats zijn er rijp voor.”

- **Herman Van Goethem** – rector Universiteit Antwerpen

“Wetenschappelijk onderzoek levert vaak nieuwe inzichten op”, zegt Herman Van Goethem, rector UAntwerpen. “Hoe die inzichten in de praktijk omzetten, ziedaar de grote uitdaging. Het Hannah Arendt Instituut zal die rol op zich nemen, en dat voor thema's zoals diversiteit en stedelijkheid, onderwerpen waarvan het belang anno 2020 niet onderschat kan worden.”

- **Alexander Vandersmissen** – waarnemend burgemeester stad Mechelen

“Stad Mechelen verwierf de voorbije jaren veel internationale belangstelling voor zijn bestuurlijke aanpak van diversiteit, stedelijkheid en burgerschap, maar een wetenschappelijke valorisatie ontbrak. Daarom verwelkomen wij het Hannah Arendtinstituut graag in onze stad. Met het HAI als wetenschappelijke partner kunnen wij een doorstart maken en samenwerken aan een concrete beleids- en bestuurspraktijk rond stedelijkheid en diversiteit waarmee steden echt aan de slag kunnen, bij ons en in Europa.”

- **Bart Somers** – Vlaams minister van Binnenlands bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

“De snel veranderende wereld stelt ons voor grote uitdagingen. Diversiteit is een realiteit geworden, in steden als Mechelen en Antwerpen hebben meer dan de helft van de kindjes migratieroots. Thema's als diversiteit, stedelijkheid en burgerschap zorgen voor veel polarisatie. Er zijn veel mensen die de problemen benoemen, maar samen met de universiteiten wil ik werken aan de oplossingen. We moeten de bestaande kennis vergroten en verwetenschappelijken, en met concrete beleidsvoorstellen komen om van de toekomst een succes te maken.”

- **Christophe Busch** – directeur Hannah Arendt Instituut

“In deze tijden van sociale onzekerheid, snelle maatschappelijke veranderingen, een steeds intensere strijd om het eigen gelijk en haast vloeibaar geworden angst is het meer dan ooit nodig om te

handelen. Om een onderbouwd, duurzaam en vooral humaan antwoord te geven op een mogelijk afglijden in polarisatie en radicalisering. Met dit instituut willen we academici, praktijkmensen en het brede publiek verbinden met elkaar om wegen en oplossingen te zoeken om deze complexe uitdagingen aan te gaan.”

- **Pieter Ballon** – mede-initiatiefnemer & directeur SMIT-VUB (Studies in Media, Innovation & Technology)

“Een belangrijk onderzoeksthema is dat van verbindende communicatie en het vroeg detecteren van vervreemding ten opzichte van de samenleving. We zien in onze contacten met steden en gemeenten dat er grote vragen bestaan over de rol van (sociale) media bij polarisering, waar onderzoek mogelijk antwoorden voor de praktijk kan aanreiken. Dit gaat van hoe best de vatbaarheid voor online en offline desinformatie verminderen tot de ethische aspecten van het detecteren van polarisatie.”

- **Stijn Oosterlynck** – mede-initiatiefnemer en chair of the Centre for Research on Environmental and Social Change (CRESC) & Antwerp Urban Studies Institute

“Migratie daagt onze samenleving uit. We voeren al decennialang scherpe debatten over hoe nieuwkomers een plaats kunnen verwerven in de samenleving. Tegelijkertijd verenigen burgers, organisaties en lokale overheden zich om nieuwkomers te ondersteunen bij dit proces. Onderzoekers kunnen en moeten nog meer het terrein opgaan om kennis te delen en verrijken met ervaring uit de praktijk.”

- **Enkele quotes uit het oeuvre van Hannah Arendt**

“De wereld wordt pas menselijk, als zij voorwerp van gesprek is. Pas als we erover spreken vermensen wij zowel wat zich in de wereld als in onszelf afspeelt.”

Hannah Arendt, New York 1970

“Niet het verlies van specifieke rechten dus, maar het verlies van een gemeenschap die bereid is om welke rechten ook te waarborgen, is de ramp geweest die een almaar groeiend aantal mensen heeft getroffen. Het is gebleken dat de mens alle zogeheten Rechten van de Mens kan verliezen, zonder dat hij zijn essentiële kwaliteit als mens, zijn menselijk waardigheid verliest. Alleen het verlies van een politieke gemeenschap verbant hem uit de mensheid.”

Hannah Arendt: *Totalitarisme*, p. 371

“Feiten leveren de stof voor meningen; en meningen kunnen sterk uiteenlopen en toch legitiem zijn, zolang ze de feitelijke waarheid respecteren. Vrijheid van mening is een lachertje, tenzij feitelijke informatie gegarandeerd is en de feiten zelf niet ter discussie staan.”

Hannah Arendt: *Tussen Verleden en Toekomst*, p. 136

“What confuses you is that my arguments and my approach are different from what you are used to; in other words, the trouble is that I am independent. By this I mean, on the one hand, that I do not belong to any organization and always speak only for myself, and on the other hand, that I have great confidence in Lessing’s selbstdenken [thinking for oneself] for which, I think, no ideology, no public opinion, and no “convictions” can ever be a substitute.”

Hannah Arendt – New York City, 24 juli 1963

Vertaling:

“Wat je in de war brengt, is dat mijn argumenten en mijn aanpak anders zijn dan je gewend bent; met andere woorden, het probleem is dat ik onafhankelijk ben. Hiermee bedoel ik enerzijds dat ik tot geen enkele organisatie behoor en altijd alleen voor mezelf spreek, en anderzijds dat ik veel

vertrouwen heb in Lessing's selbstdenken [zelf denken] waarvoor, denk ik, geen ideologie, geen publieke opinie en geen "overtuigingen" ooit een vervanging kunnen zijn."

Hannah Arendt – New York City, 24 juli 1963

